

CHAPTER

2

SMOOTH TAKEOFF

เศรษฐกิจไทย ภายใต้การฟื้นตัว อย่างต่อเนื่อง

เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวหลังยุคโควิด 19

การดำเนินนโยบายเพื่อกลับสู่ภาวะปกติ
(Policy Normalization) และมาตรการช่วยเหลือ
ลูกหนี้กลุ่มเปราะบาง

การพัฒนาภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย
(Financial Landscape)

A photograph of a modern architectural courtyard. In the foreground, a wide, paved walkway leads towards a large, open rectangular space. On the left, a modern building with a light yellow facade and large windows is visible. On the right, another modern building with a similar facade and a glass-enclosed upper level is visible. The upper level has a dark metal frame and glass panels. In the background, a traditional yellow building with a tiled roof and arched windows is visible through the courtyard. The sky is blue with some clouds. The text "เศรษฐกิจไทย" and "ปรับตัวหลังยุคโควิด 19" is overlaid on the left side of the image.

เศรษฐกิจไทย
ปรับตัวหลังยุคโควิด 19

ตลอดช่วง 2 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยและโลกเผชิญกับความท้าทายจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 หลายระลอก หลายประเทศรวมถึงไทยบังคับใช้มาตรการควบคุมการแพร่ระบาด ทั้งการล็อกดาวน์ภายในประเทศและจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยในปี 2563 หดตัวมากถึง 6.1% ซึ่งเป็นการหดตัวในอัตราที่ใกล้เคียงกับช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง (ปี 2541 หดตัว 7.6%) แม้เศรษฐกิจไทยกลับมาขยายตัวได้ในปี 2564 ที่ 1.5% แต่การฟื้นตัวยังคงเปราะบาง เนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจมีสัดส่วนการพึ่งพาภาคการท่องเที่ยวสูง จึงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดระลอกใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว

อย่างไรก็ดี เศรษฐกิจไทยในปี 2565 ฟื้นตัวชัดเจนและทั่วถึงมากขึ้น (less K-shaped) โดยขยายตัว 2.6% แม้จะมีการระบาดของโควิดสายพันธุ์โอไมครอนในช่วงต้นปี แต่ก็กระทบกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในวงจำกัด เนื่องจากประชาชนมีภูมิคุ้มกันมากขึ้นหลังได้รับวัคซีนอย่างทั่วถึง ผู้คนเริ่มเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับโควิด ประกอบกับภาครัฐทยอยผ่อนคลายมาตรการควบคุมการระบาดและเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวและการบริโภคภาคเอกชนทยอยปรับตัวขึ้นต่อเนื่อง และเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทยในปี

ถึงกระนั้น การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยก็ไม่ได้ราบรื่นมากนัก เมื่อโลกเจอกับความท้าทายใหม่ คือปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ที่เป็นมรสุมลูกใหญ่ของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครน ที่ยืดเยื้อ

เศรษฐกิจไทยในปี 2563
หดตัว

↓ 6.1%

เศรษฐกิจไทยในปี 2564
กลับมาขยายตัวที่

↑ 1.5%

เศรษฐกิจไทยในปี 2565
ขยายตัวที่

↑ 2.6%

และลุกลามถึงขั้นที่ชาติตะวันตกดำเนินมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียอย่างรุนแรง โดยพยายามจะตัดรัสเซียออกจากระบบเศรษฐกิจและการเงินโลก ผลของสงครามและมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียทำให้ทั่วโลกเผชิญกับวิกฤตขาดแคลนพลังงานและสินค้าโภคภัณฑ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตแพงขึ้นจากปัญหาด้านอุปทาน ขณะเดียวกัน เศรษฐกิจโลกที่อยู่ระหว่างฟื้นตัวจากช่วงโควิด 19 ทำให้มีความต้องการซื้อสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น ทั้งสองปัจจัยรวมกันมีผลให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นมากในหลายประเทศ เป็นแรงกดดันให้อินฟเลชันกลาง โดยเฉพาะประเทศเศรษฐกิจหลักเร่งขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อต่อสู้กับปัญหาเงินเฟ้อ นอกจากนี้ เศรษฐกิจจีนที่เคยเป็นเครื่องยนต์หลักของเศรษฐกิจโลกก็มีแนวโน้มชะลอตัวจากการปิดเมืองเป็นเวลานานตามนโยบาย Zero-COVID ของรัฐบาลจีน และจากวิกฤตภาคอสังหาริมทรัพย์ภายในประเทศ

ความท้าทายใหม่เหล่านี้
ส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัว
ของเศรษฐกิจไทยผ่าน 3 ช่องทางหลัก
ได้แก่

ช่องทางแรก

ความผันผวนของตลาดการเงินโลก

โดยปัจจัยหลักมาจากความกังวลของนักลงทุนว่าธนาคารกลาง
ประเทศหลัก โดยเฉพาะธนาคารกลางสหรัฐฯ จะเดินหน้า
ปรับขึ้นดอกเบี้ยนโยบายมากกว่าที่ตลาดคาดอย่างต่อเนื่อง
หลังตัวเลขเงินเฟ้อยังอยู่ในระดับสูง ความวิตกเกี่ยวกับอัตรา
ดอกเบี้ยส่งผลให้มีการคาดการณ์ถึงภาวะเศรษฐกิจโลก
ถดถอย นักลงทุนจึงหันไปถือดอลลาร์สหรัฐฯมากขึ้นเพื่อลด
ความเสี่ยงและหาผลตอบแทนที่ดีกว่า ส่งผลให้เงินดอลลาร์สหรัฐฯ
แข็งค่าขึ้น 8% นับตั้งแต่ต้นปี กระทบต่อเนื่องไปยังค่าเงินสกุล
ต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งอ่อนค่าลงและมีความผันผวนสูง โดยเฉพาะ
ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ขณะที่ดัชนีตลาดหลักทรัพย์
ปรับลดลงในหลายประเทศทั่วโลก

อย่างไรก็ดี ตลาดการเงินไทยได้รับผลกระทบ
ไม่มากนักเมื่อเทียบกับประเทศเกิดใหม่หลายประเทศ
เนื่องจากเศรษฐกิจการเงินไทยมีภูมิคุ้มกันที่ดีในหลายด้าน
โดยเฉพาะฐานะด้านต่างประเทศของไทยที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่
เข้มแข็ง โดยเงินดอลลาร์สหรัฐฯที่แข็งค่าขึ้นส่งผลให้ค่าเงินบาท
อ่อนค่าลงโดยเฉลี่ย 3.93% ตั้งแต่ต้นปี และอ่อนลงมากที่สุด
ที่ระดับ 37.9 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ในเดือนตุลาคม
แต่มีทิศทางแข็งค่าขึ้นในช่วงท้ายปีจากดุลบัญชีเดินสะพัด
ของไทยที่กลับมาเกินดุลตามรายรับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ
ที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เงินบาทอ่อนค่าสอดคล้องกับสกุลเงินคู่ค้า
และคู่แข่งสำคัญของไทย ในภาพรวมถือว่าเงินบาทอ่อนค่า
น้อยกว่าค่าเงินของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ขณะที่ความผันผวน
ของค่าเงินบาทยังคงเกาะกลุ่มกับสกุลเงินภูมิภาค

นอกจากนี้ เสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทย
ที่อยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้การอ่อนค่าของเงินบาทมีผลกระทบ
ต่อเสถียรภาพระบบการเงินจำกัด โดยไทยมีเงินสำรอง
ระหว่างประเทศสูงกว่าหนี้ต่างประเทศระยะสั้น 3.2 เท่า
ประกอบกับภาคธุรกิจมีหนี้ต่างประเทศระยะสั้นอยู่ในระดับ
ต่ำ และส่วนใหญ่มีการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน
ไว้แล้ว เสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทยที่เข้มแข็ง
ยังสะท้อนได้จากเงินทุนเคลื่อนย้ายของนักลงทุนต่างชาติ

ที่นับตั้งแต่ต้นปียังคงเป็นการซื้อสุทธิในหลักทรัพย์ไทย ขณะที่ดัชนีหลักทรัพย์ไทย (SET Index) มีความผันผวนค่อนข้างต่ำ และปรับลดลงน้อยกว่าเมื่อเทียบกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์อื่นในภูมิภาค

ช่องทางที่สอง

ต้นทุนการผลิตและราคาสินค้าที่ปรับสูงขึ้น

โดยความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนส่งผลกระทบโดยตรงต่อการผลิตสินค้าในห่วงโซ่อุปทานโลก เนื่องจากทั้งสองประเทศเป็นผู้ผลิตพลังงานและสินค้าโภคภัณฑ์อันดับต้น ๆ ของโลก อาทิ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ เหล็ก แร่เหล็ก และพลาเดียม ปุ๋ยเคมี และข้าวสาลี ทำให้ราคาพลังงานและสินค้าโภคภัณฑ์ปรับสูงขึ้นมาก และเห็นการส่งผ่านต้นทุนการผลิตบางส่วนมายังราคาสินค้าและบริการของไทย ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปของไทยอยู่ที่ 6.08% เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่ 1.23% ซึ่งเป็นปัจจัยกดดันกำลังซื้อของผู้บริโภค นอกจากนี้ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นยังส่งผลให้กำไรของผู้ประกอบการลดลง และส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังการลงทุนของภาคเอกชน

อย่างไรก็ดี อัตราเงินเฟ้อทั่วไปของไทยลดลงต่อเนื่องหลังผ่านจุดสูงสุดที่ 7.86% ในเดือนสิงหาคม จากอัตราเงินเฟ้อหมวดพลังงานที่ทยอยลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก หลังตลาดมีความกังวลต่อการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจจีน ซึ่งอาจส่งผลลบต่ออุปสงค์น้ำมันดิบ รวมทั้งประเทศต่าง ๆ เริ่มจัดหาแหล่งน้ำมันดิบและพลังงานอื่นทดแทนอุปทานพลังงานจากรัสเซียได้ ซึ่งมีส่วนช่วยลดผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตรพลังงานรัสเซีย ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานยังคงทรงตัวอยู่ในระดับสูงตามต้นทุนวัตถุดิบและการทยอยส่งผ่านต้นทุนของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในหมวดอาหาร

ช่องทางสุดท้าย

อุปสงค์ประเทศคู่ค้าชะลอตัว

โดยเฉพาะกลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลักและจีน ส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยขยายตัวชะลอลง โดยการส่งออกสินค้าไปยังตลาดสหรัฐ ยุโรป และจีนเริ่มปรับลดลงในช่วงไตรมาสที่ 3 โดยเฉพาะในหมวดสินค้าที่อ่อนไหวต่อเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า อาทิ ยานยนต์ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า และเคมีภัณฑ์

อย่างไรก็ดี ภาคการท่องเที่ยวและการบริโภคภาคเอกชนที่ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องได้ช่วยลดทอนผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยในปีขยายตัวได้ชัดเจนขึ้น โดยภาคการท่องเที่ยวฟื้นตัวต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะหลังจากที่ไทยได้ยกเลิกการลงทะเบียนผ่าน Thailand Pass รวมทั้งหลายประเทศได้ผ่อนคลายมาตรการควบคุมการเดินทาง โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคใกล้เคียงที่เดินทางระยะใกล้ (short-haul) อาทิ มาเลเซีย เวียดนาม และอินเดีย ซึ่งเศรษฐกิจของประเทศดังกล่าวยังมีแนวโน้มฟื้นตัวดี สำหรับการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวได้ดี โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการจ้างงานและรายได้แรงงานที่ปรับตัวขึ้น และกระจายตัวทั่วถึงมากขึ้น สะท้อนจากเครื่องชี้ตลาดแรงงานส่วนใหญ่ที่กลับเข้าสู่ระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อนโควิด 19 แล้ว เช่นเดียวกับความเชื่อมั่นผู้บริโภคที่ปรับตัวขึ้นตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวต่อเนื่อง

นอกจากนี้ การฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องยังส่งผลให้การระดมทุนของภาคธุรกิจและครัวเรือนขยายตัวได้ และทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนในภาพรวมปรับตัวขึ้น ซึ่งส่งผลให้ระบบการเงินโดยรวมยังมีเสถียรภาพ อย่างไรก็ตาม ฐานะการเงินของธุรกิจรายย่อยและครัวเรือนบางส่วนยังมีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อค่าครองชีพและภาระหนี้ที่สูง

A photograph of a modern building's exterior. The left side features a light-colored concrete facade with vertical rectangular panels. The right side is dominated by a large glass curtain wall that reflects the sky and the building's internal structure. The text is overlaid on the lower-left portion of the image.

การดำเนินนโยบาย
เพื่อกลับสู่ภาวะปกติ
(Policy Normalization)
และมาตรการช่วยเหลือ
ลูกหนี้กลุ่มเปราะบาง

การดำเนินนโยบาย เพื่อกลับสู่ภาวะปกติ

ในช่วง 2 ปีของการแพร่ระบาดของโควิด 19 นโยบายและมาตรการทางเศรษฐกิจจำนวนมากถูกออกแบบมาเพื่อรับมือกับวิกฤตเฉพาะหน้าที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางและรุนแรง โดยส่วนใหญ่จะเป็นมาตรการช่วยเหลือแบบปูพรม (broad-based) ที่มุ่งหวังให้ลดผลกระทบต่อประชาชนให้รวดเร็วและทั่วถึงมากที่สุด แต่เมื่อเศรษฐกิจไทยเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวต่อเนื่องและกระจายตัวดีขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี 2565 ประกอบกับเงินเฟ้อที่ปรับสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ต้นปี การดำเนินนโยบายจึงต้องเริ่มปรับเข้าสู่ภาวะปกติ เพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน

อย่างไรก็ตาม ภาคธุรกิจและครัวเรือนบางส่วนยังเปราะบางจากรายได้ที่ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่และอ่อนไหวต่อค่าครองชีพและภาระหนี้ที่สูงขึ้น การดำเนินนโยบายเพื่อเข้าสู่ภาวะปกติจึงต้องทำด้วยความระมัดระวังและยังคงมีมาตรการช่วยเหลือเฉพาะจุด (targeted) ให้กับกลุ่มเปราะบางอยู่ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและแนวโน้มเงินเฟ้อในภาพรวม รวมถึงเอื้อต่อการฟื้นตัวของทุกภาคส่วนในระบบเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างราบรื่น

ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายจาก

0.5%
เป็น 1.25%

ในช่วงครึ่งแรกของปี 2565 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระดับต่ำต่อเนื่อง โดย กนง. ให้น้ำหนักกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เนื่องจากเศรษฐกิจอยู่ในช่วงเริ่มฟื้นตัวและการฟื้นตัวยังไม่ทั่วถึง (K-shape) เศรษฐกิจบางภาคส่วนยังเปราะบาง โดยเฉพาะภาคท่องเที่ยวและภาคบริการที่ถูกซ้ำเติมจากการระบาดของโควิดสายพันธุ์โอไมครอน ขณะที่อัตราเงินเฟ้อไทยปรับสูงขึ้นจากแรงกดดันเงินเฟ้อด้านอุปทาน (cost-push inflation) เป็นหลัก ซึ่งเป็นผลมาจากสงครามรัสเซีย-ยูเครนและราคาพลังงานและสินค้าโภคภัณฑ์ปรับสูงขึ้นทั่วโลก ขณะที่แรงกดดันเงินเฟ้อด้านอุปสงค์ (demand-pull inflation) ยังอยู่ในระดับต่ำจากเศรษฐกิจที่เพิ่งเริ่มฟื้นตัว รวมทั้งอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ระยะปานกลางยังยึดเหนี่ยวอยู่ในกรอบเป้าหมาย กนง. จึงมองผ่านความผันผวนระยะสั้นของเงินเฟ้อในขณะนั้น และคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายในช่วงครึ่งแรกของปีเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

ต่อมาในช่วงครึ่งหลังของปี 2565 กนง. ทอยปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โดยให้น้ำหนักกับการดูแลเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง ขณะที่เงินเฟ้อมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยมาจากภาคการท่องเที่ยวและการบริโภคภาคเอกชนเป็นแรงส่งสำคัญ ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมถึงการจ้างงานและรายได้แรงงานปรับดีขึ้น รวมทั้งกระจายตัวทั่วถึงมากขึ้น (less K-shaped) อย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการ SMEs และครัวเรือนบางส่วนยังเปราะบางจากรายได้ที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ และอ่อนไหวต่อค่าครองชีพและภาระหนี้ที่สูงขึ้น

ในช่วงครึ่งปีหลัง กนง. ยังติดตามความเสี่ยงเงินเฟ้ออย่างใกล้ชิด โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังคงปรับเพิ่มขึ้นจากปัจจัยด้านอุปทาน โดยผ่านจุดสูงสุดในไตรมาสที่ 3 และโน้มลดลงตามที่ประเมินไว้ ส่วนอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานมีแนวโน้มสูงขึ้นจากการส่งผ่านต้นทุนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ แม้แรงกดดัน

เงินเพื่อดำเนินอุปสงค์ยังมีจำกัดเนื่องจากเศรษฐกิจอยู่ระหว่างการฟื้นตัว และอัตราเงินเพื่อคาดการณ์ระยะปานกลางยังยึดเหนี่ยวอยู่ในกรอบเป้าหมายที่ 1-3% แต่ กนง. ก็ยังติดตามความเสี่ยงเงินเฟ้ออย่างใกล้ชิด

ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและเงินเฟ้อข้างต้น กนง. ประเมินว่าการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยแบบค่อยเป็นค่อยไป และพร้อมที่จะปรับขนาดและเงื่อนไขเวลาของการขึ้นอัตราดอกเบี้ยหากแนวโน้มเศรษฐกิจและเงินเฟ้อเปลี่ยนไป (gradual and measured policy normalization) เป็นแนวทางการดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสม โดย กนง. ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยต่อเนื่องครั้งละ 0.25% ตั้งแต่เดือนสิงหาคมจาก 0.50% มาอยู่ที่ 1.25% ณ สิ้นปี 2565

กนง. ประเมินว่าการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเร็วและแรงเกินไปอาจทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจสะดุดลง โดยเฉพาะการฟื้นตัวของกลุ่มเปราะบางที่ส่วนหนึ่งอยู่ในภาคการท่องเที่ยวและภาคบริการซึ่งอยู่ระหว่างฟื้นตัว แม้อัตราเงินเฟ้อมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น แต่แรงกดดันเงินเฟ้อ

ด้านอุปสงค์ยังมีจำกัด จึงไม่มีความจำเป็นต้องเร่งขึ้นอัตราดอกเบี้ยเหมือนธนาคารกลางหลายประเทศที่เผชิญแรงกดดันเงินเฟ้อด้านอุปสงค์ที่มากกว่า เนื่องจากเศรษฐกิจฟื้นตัวร้อนแรงและภาวะตลาดแรงงานตึงตัวกว่า

ในทางกลับกัน กนง. ประเมินว่า หากไม่ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเลย หรือการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยที่ช้าเกินไป อาจเป็นการเติมเชื้อไฟให้กับเงินเฟ้อและสร้างความเสี่ยงต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินในระยะยาว การคงอัตราดอกเบี้ยที่ระดับต่ำต่อเนื่องในภาวะที่เงินเฟ้อมีความเสี่ยงสูงขึ้นอาจก่อให้เกิดต้นทุนทางเศรษฐกิจที่มากกว่า เนื่องจากการเร่งขึ้นอัตราดอกเบี้ยหลังจากเงินเฟ้อปรับสูงขึ้นไปแล้ว รายได้และค่าครองชีพ รวมถึงภาระหนี้ของภาคธุรกิจและครัวเรือนจะถูกกระทบมากกว่า นอกจากนี้ การคงอัตราดอกเบี้ยที่ระดับต่ำอาจนำไปสู่การสะสมความเสี่ยงในระยะยาว เช่น การก่อหนี้ที่ส่งผลให้ปัญหานี้รุนแรงขึ้น หรือการประเมินความเสี่ยงต่ำกว่าที่ควร (underpricing of risks) ซึ่งเปรียบเสมือนระเบิดเวลาที่จะสร้างความเปราะบางต่อเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาวได้

ปรับอัตราเงินนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (FIDF FEE) กลับมาที่ 0.46% ต่อปี ตั้งแต่วันที่ 2566

การปรับลด FIDF fee เป็นหนึ่งในมาตรการทางการเงินแบบบูรณาการเพื่อดูแลผลกระทบของโควิด 19 ต่อประชาชนและภาคธุรกิจในวงกว้าง โดย ธปท. และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ได้ปรับลด FIDF fee จาก 0.46% ของเงินฝากต่อปี มาอยู่ที่ 0.23% ต่อปี รวมเป็นระยะเวลา 3 ปี (2563-2565) ซึ่งเป็นการปรับลดต้นทุนทางการเงินชั่วคราวให้สถาบันการเงินสามารถบริหารจัดการสภาพคล่องในการส่งผ่านความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 ได้อย่างเต็มที่

ผลของมาตรการดังกล่าวส่งผลให้สถาบันการเงินมีต้นทุนทางการเงินลดลงประมาณ 105,000 ล้านบาท (เฉลี่ยปีละ 35,000 ล้านบาท) โดยสถาบันการเงินได้ส่งผ่านความช่วยเหลือไปยังประชาชนและภาคธุรกิจ รวมมากกว่า 9 ล้านราย¹ ผ่านการปรับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อที่อ้างอิง M-rate (MLR MOR และ MRR) ลดลง 0.40% เป็นสำคัญ ซึ่งช่วยบรรเทาภาระดอกเบี้ยเงินกู้ให้กับประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจเป็นจำนวนมากได้ทันที (กว่าครึ่งหนึ่งของยอดคงค้างสินเชื่อที่ได้รับความช่วยเหลือจำนวนรวม 10.7

¹ ลูกหนี้ที่ได้รับความช่วยเหลืออาจมีการนับซ้ำได้ กรณีลูกหนี้ 1 ราย ได้รับความช่วยเหลือมากกว่า 1 แบบ หรือมากกว่า 1 ครั้ง

ล้านล้านบาท) ตลอดจนการช่วยเหลือลูกหนี้ในรูปแบบอื่น อาทิ การพักชำระหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ การปรับลดอัตราดอกเบี้ย fixed rate และการลดค่าธรรมเนียม

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่ชัดเจนและทั่วถึงขึ้น ประกอบกับฐานะความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน ทำให้มาตรการ FIDF fee มีความจำเป็นลดลง สามารถปรับเข้าสู่ระดับปกติให้สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายการเงินและมาตรการทางการเงินในภาพรวมซึ่งเน้นมาตรการเฉพาะจุดเพื่อดูแลลูกหนี้รายย่อยกลุ่มเปราะบาง ดังนั้น ธปท. จึงปรับ FIDF fee กลับสู่ระดับปกติที่ 0.46% ต่อปี ตั้งแต่ต้นปี 2566 เป็นต้นไป ซึ่งจะช่วยให้หนี้ของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ททยอยลดลงตามเป้าหมายโดยไม่ทิ้งผลข้างเคียงหรือกระทบต่อภาระทางการคลังในระยะยาว

แม้การปรับ FIDF fee กลับสู่ระดับเดิมอาจส่งผลให้ดอกเบี้ยเงินกู้ปรับเพิ่มขึ้นบ้าง แต่สถาบันการเงินส่วนใหญ่ยังระมัดระวังในการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ย สะท้อนจากพฤติกรรมการปรับอัตราดอกเบี้ย M-rate ภายหลัง กนง. ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายตั้งแต่รอบ 10 สิงหาคม 2565 ที่ผ่านมา โดยสถาบันการเงินปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR สำหรับกลุ่มลูกหนี้ธุรกิจรายใหญ่เป็นหลัก ขณะที่ระมัดระวังในการปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MRR เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อลูกหนี้ SMEs และรายย่อย นอกจากนี้ สถาบันการเงินยังสามารถดูแลลูกหนี้กลุ่มเปราะบางได้อย่างต่อเนื่องผ่านมาตรการเฉพาะจุดที่เหมาะสมกับบริบทและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ อาทิ มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระยะยาว คลินิกแก้หนี้ และมหกรรมร่วมใจแก้หนี้

ยกเลิกการจำกัดอัตราจ่ายเงินปันผล แต่ยังขอให้ยึดหลักความระมัดระวัง

ในช่วงโควิด 19 ธปท. ได้จำกัดอัตราจ่ายเงินปันผลไม่เกิน 50% ของกำไรสุทธิประจำปี เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีกันชน (buffer) รองรับความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์โควิด

เมื่อเศรษฐกิจในภาพรวมมีแนวโน้มฟื้นตัวชัดเจนขึ้น รวมทั้งผลการทดสอบระดับเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ภายใต้ภาวะวิกฤต (stress test) ชี้ว่าระบบธนาคารพาณิชย์มีความแข็งแกร่ง มีเงินกองทุนและเงินสำรองเพียงพอที่จะ

รองรับความเสี่ยงในระยะข้างหน้า จึงยกเลิกการจำกัดอัตราจ่ายเงินปันผล (สอดคล้องกับแนวทางของผู้กำกับดูแลในต่างประเทศส่วนใหญ่ที่ได้ยกเลิกเกณฑ์นี้แล้วเช่นกัน) หากยังคงไว้ จะกระทบความเชื่อมั่นของนักลงทุน นักวิเคราะห์ และบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือได้ อย่างไรก็ตาม ธปท. ยังขอความร่วมมือให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการด้วยความระมัดระวัง โดยพิจารณาอัตราจ่ายเงินปันผลให้สอดคล้องกับฐานะผลการดำเนินงานและความเสี่ยงในระยะข้างหน้า

การดำเนินมาตรการ ช่วยเหลือลูกหนี้กลุ่มเปราะบาง

ในปัจจุบัน แม้ภาวะเศรษฐกิจมีแนวโน้มฟื้นตัวชัดเจนมากขึ้น แต่การฟื้นตัวยังเป็นแบบไม่เท่าเทียม (K-shape) โดยเฉพาะลูกหนี้กลุ่มเปราะบางจากรายได้ที่ยังไม่กลับมาเต็มที่ และยังได้รับผลกระทบเพิ่มเติมจากภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น สปท. จึงยังต้องมีมาตรการที่ตอบโจทยเฉพาะกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้กลุ่มดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ผ่านการผลักดันมาตรการเดิม และเพิ่มมาตรการใหม่สำหรับกลุ่มเปราะบาง โดย สปท. พร้อมปรับมาตรการให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์และบริบทของลูกหนี้ ซึ่งพิจารณาทั้งจากภาพรวมเศรษฐกิจ และปัญหาในระดับครัวเรือน เพื่อดูแลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างไม่สะดุดพร้อมกับประคับประคองกลุ่มเปราะบางไปพร้อมกันได้

38

ผลักดันมาตรการเฉพาะจุดที่ยังมีผลอยู่

การผลักดันมาตรการเฉพาะจุดที่ยังมีผลอยู่ เป็นการดำเนินมาตรการที่มุ่งช่วยเหลือภาคประชาชนและธุรกิจที่ยังไม่ฟื้นตัวหรือฟื้นตัวช้าอย่างต่อเนื่องจากช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยมาตรการส่วนใหญ่มีผลบังคับใช้อย่างน้อยถึงปี 2566 สอดคล้องกับแนวโน้มเศรษฐกิจที่คาดว่าจะฟื้นตัวชัดเจนขึ้น ดังนี้

1 / การแก้หนี้เดิม

ผ่านมาตรการหลัก คือ “มาตรการแก้หนี้ระยะยาว” ช่วยสนับสนุนการปรับโครงสร้างหนี้ที่ยั่งยืนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจและประชาชน โดยเน้นให้สถาบันการเงินปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ที่เปลี่ยนไปของลูกหนี้ รวมถึงการปรับให้ครอบคลุมและทันเวลา เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบกลายเป็นหนี้เสีย โดยมาตรการนี้ยังมีผลถึงสิ้นปี 2566 นอกจากนี้ การแก้หนี้เดิมยังทำผ่าน “โครงการพักทรัพย์ พักหนี้” ที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถโอนทรัพย์สินชำระหนี้แก่สถาบันการเงินโดยมีเงื่อนไข

ซื้อคืนในราคาตามที่ตกลงกัน และมีสิทธิเช่าทรัพย์สินนั้นกลับไปใช้ประกอบธุรกิจได้ ซึ่งยังสามารถยื่นคำขอเข้าร่วมมาตรการได้จนถึงช่วงเดือนเมษายน 2566

2 / การเติมเงินใหม่ตามมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู

ที่ยังคงสามารถช่วยเติมสภาพคล่องแก่ผู้ประกอบการธุรกิจให้สามารถดำเนินการและกลับมาประกอบธุรกิจได้ โดยมีการเพิ่มประเภท “สินเชื่อเพื่อการปรับตัว” ซึ่งมีการขยายวงเงินสินเชื่อฟื้นฟูให้เหมาะสมกับความต้องการเงินลงทุนสำหรับผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในการปรับปรุงพัฒนา และเสริมศักยภาพธุรกิจซึ่งส่งเสริมการแข่งขันที่สอดคล้องกับบริบทโลกใหม่ ทั้งจากกระแสดิจิทัลเทคโนโลยี การธนาคารดิจิทัลที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และนวัตกรรมแห่งโลกอนาคต ภายใต้เงื่อนไขการค้ำประกันที่ยืดหยุ่นขึ้น โดยสินเชื่อเพื่อการปรับตัวนี้เป็นการดำเนินการควบคู่กับสินเชื่อฟื้นฟูระยะสองที่มีไว้สำหรับผู้ประกอบการที่ยังไม่พร้อมปรับตัว ซึ่งยังสามารถยื่นคำขอได้จนถึงช่วงเดือนเมษายน 2566

ช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาการชำระหนี้

สปท. จัดให้มีช่องทางเสริมให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาการชำระหนี้ ได้แก่

1 / ทางด่วนแก้หนี้

เป็นช่องทางเสริมออนไลน์สำหรับประชาชนในการขอปรับแผนการชำระหนี้ โดยที่ สปท. มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีโอกาสได้ขอสรุปความช่วยเหลือมากขึ้น

2 / หมอหนี้เพื่อประชาชน

เป็นช่องทางให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหนี้อย่างครบวงจรแก่ลูกหนี้รายย่อยและผู้ประกอบธุรกิจ SMEs มีบริการให้ความรู้คำแนะนำแนวทางการเจรจาแก้ไขหนี้ การเตรียมตัวเพื่อขอสินเชื่อ และการปรับตัวของภาคธุรกิจ รวมถึงมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ โดยลูกหนี้สามารถศึกษาข้อมูลด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์และแชทบอท “หมอหนี้เพื่อประชาชน” ที่เป็นโปรแกรมตอบโต้อัตโนมัติให้บริการผ่านทางเว็บไซต์และแอปพลิเคชันไลน์ @doctordebt นอกจากนี้ยังมีบริการให้คำปรึกษาเชิงลึกกรายบุคคลจากผู้เชี่ยวชาญทางด้าน

การเงิน ลูกหนี้สามารถลงทะเบียนสมัครรับคำปรึกษาได้ทางเว็บไซต์หมอหนี้เพื่อประชาชน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

3 / คลินิกแก้หนี้

เป็นช่องทางปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่มีหนี้เสียจากบัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน โดยคลินิกแก้หนี้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาหนี้เสียครัวเรือนของประเทศภายใต้ความร่วมมือระหว่าง ธปท. สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ ชมรมธุรกิจบัตรเครดิต ชมรมสินเชื่อส่วนบุคคล ธนาคารพาณิชย์ ผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) และบริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด (SAM) โดยมี SAM เป็นหน่วยงานกลางในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้บริการแบบ one-stop service

เพิ่มมาตรการดูแลลูกหนี้รายย่อยกลุ่มเปราะบาง

มาตรการนี้มุ่งดูแลกลุ่มลูกหนี้ในกลุ่มสินเชื่อไม่มีหลักประกัน ซึ่งได้รับผลกระทบจากรายได้ที่ยังกลับมาไม่เต็มที่ และค่าครองชีพที่สูงขึ้น โดยเพิ่มมาตรการให้ตรงกับปัญหาของลูกหนี้แต่ละกลุ่ม

1 / สำหรับลูกหนี้รายย่อยกลุ่มที่ยังไม่เป็นหนี้เสีย

ได้ขยายระยะเวลาการลดอัตราดอกเบี้ยชำระหนี้บัตรเครดิตขั้นต่ำที่ 5% จากเดิมที่จะสิ้นสุดในสิ้นปี 2565 ออกไปอีก 1 ปี จนถึงสิ้นปี 2566 และจะปรับเพิ่มเป็น 8% ในปี 2567 จนกระทั่งกลับสู่เกณฑ์ปกติที่ 10% ตั้งแต่ปี 2568 เป็นต้นไป และคงการขยายระยะเวลาชำระหนี้ของสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลที่ 1 ปี ออกไปจนถึงสิ้นปี 2566 จากเกณฑ์ปกติที่กำหนดไว้ 6 เดือน ทั้งนี้ เพื่อช่วยลดภาระการจ่ายชำระหนี้ และรักษาสภาพคล่องให้ครัวเรือนในกลุ่มเปราะบาง

2 / สำหรับลูกหนี้รายย่อยกลุ่มที่เป็นหนี้เสีย

คลินิกแก้หนี้ได้ปรับขยายเกณฑ์คุณสมบัติการสมัครเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ครอบคลุมหนี้เสียรายใหม่ รวมถึงเพิ่มทางเลือกรูปแบบการผ่อนชำระให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ของแต่ละราย ทั้งนี้ ลูกหนี้ที่ตกลงเลือกแผนการผ่อนชำระแบบสั้น จะได้รับ

เงื่อนไขดอกเบี้ยที่ต่ำลงอีก เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ปิดจบหนี้เร็วขึ้นหากมีความสามารถ

ส่งเสริมให้เกิดการแก้ไขหนี้อย่างครอบคลุม ยั่งยืน และครบวงจร

ธปท. และกระทรวงการคลังได้ร่วมจัดงาน “มหกรรมร่วมใจแก้หนี้: มีหนี้ต้องแก้ไข เริ่มต้นใหม่อย่างยั่งยืน” เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ให้สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยหนี้กับเจ้าหนี้ผ่านช่องทางออนไลน์ ระหว่างวันที่ 26 กันยายน 2565 จนถึงวันที่ 31 มกราคม 2566 ซึ่งครอบคลุมเจ้าหนี้และประเภทสินเชื่อที่มากกว่ามหกรรมแก้หนี้ที่เคยจัดในปี 2564 เพื่อให้ลูกหนี้สามารถแก้หนี้หลายประเภทได้ในคราวเดียวกัน โดยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหนี้ทั้งธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินของรัฐ ผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และบริษัทบริหารสินทรัพย์ รวม 68 แห่ง ครอบคลุมสินเชื่อบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล เช่าซื้อรถยนต์รถจักรยานยนต์ จำนำทะเบียนรถ นาโนไฟแนนซ์ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อธุรกิจ หนี้ที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ และสินเชื่อทุกประเภทของ SFIs มหกรรมร่วมใจแก้หนี้สัญญาจะกระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น เชียงใหม่ ชลบุรี และหาดใหญ่ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2565 ถึงเดือนมกราคม 2566 เพื่อให้ประชาชนที่ต้องการปรึกษาการแก้หนี้ ต้องการความรู้ทางการเงินจากทีมงานหมอหนี้ เพื่อประชาชนของ ธปท. หรือต้องการขอสินเชื่อเพิ่มจากสถาบันการเงินของรัฐเข้าถึงได้ง่ายขึ้น

39

คุณอรมนต์ จันทพันธ์ รองเลขาธิการจัดงาน “มหกรรมร่วมใจแก้หนี้: มีหนี้ต้องแก้ไข เริ่มต้นใหม่อย่างยั่งยืน”

BOX 2

มหกรรม ร่วมใจแก้หนี้

คำกล่าวที่ว่า
“หนี้เป็นปัญหาส่วนบุคคล”
นั้นถูกแก้ครึ่งเดียว

เพราะเมื่อไหร่ที่คนจำนวนมากเป็นหนี้ ย่อมหมายถึงความอ่อนแอทางเศรษฐกิจของประเทศ นั่นเป็นเพราะระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยการเป็นหนี้จะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจในระยะยาว

การแก้ปัญหา “หนี้ครัวเรือน” จึงไม่ใช่แค่การช่วยคน หากแต่เป็นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในเชิงโครงสร้างไปพร้อมกัน กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ร่วมกันจัด

มหกรรมร่วมใจแก้หนี้
มีหนี้ต้องแก้ไข
เริ่มต้นใหม่อย่างยั่งยืน

ที่เน้นการแก้ไขหนี้อย่างครอบคลุม ยั่งยืน และครบวงจร เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ให้สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยกับเจ้าหนี้ผ่านช่องทางออนไลน์ รวมทั้งการจัดมหกรรมร่วมใจแก้หนี้สัญจรที่จัดขึ้นทั่วทุกภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น เชียงใหม่ ชลบุรี และหาดใหญ่ เพื่อให้คำปรึกษาในการแก้หนี้และแนวทางในการเจรจากับเจ้าหนี้ โดยทีมงานหมอนี้เพื่อประชาชน

และนี่คือบางตัวอย่างของคนที่แก้หนี้ได้สำเร็จจากการเข้าร่วมมหกรรมร่วมใจแก้หนี้

(เคย) แก่หนี้ไม่สำเร็จ เพียงเพราะไม่รู้ช่องทางการช่วยเหลือ

ลูกหนี้รายหนึ่งอายุ 47 ปี ปัจจุบันมีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง ในปี 2556 เขาได้เช่าซื้อรถยนต์มือสองราคาประมาณ 500,000 บาท ระยะเวลาผ่อนชำระ 60 งวด แต่ผ่อนได้เพียงหนึ่งปีเศษก็ไม่สามารถผ่อนชำระค้างงวดต่อได้ เนื่องจากขณะนั้นรายได้จากการเป็นลูกจ้างบริษัทไม่มากพอ เมื่อผ่อนชำระไม่ได้ สถาบันการเงินจึงยึดรถคืนและนำไปขายทอดตลาด แต่ราคาประมูลรถมือสองต่ำกว่ายอดหนี้คงค้างมาก ทำให้เมื่อขายรถแล้วยังมีภาระหนี้เหลืออีก (ตั้งหนี้) 160,000 บาท ซึ่งเขาไม่ได้ติดต่อกับสถาบันการเงินอีกเลยตลอดหลายปีที่ผ่านมา รายได้ที่หาได้ก็นำไปใช้หนี้หนี้ในกิจการรับเหมาก่อสร้าง และเวลาก็กว้างผ่านไปอย่างรวดเร็ว

ด้านสถาบันการเงิน (เจ้าหนี้) เมื่อไม่สามารถติดต่อลูกหนี้ได้ ก็ขายหนี้รายนี้ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ (บปส.) แห่งหนึ่ง จนกระทั่งลูกหนี้ท่านนี้ได้ทราบเรื่องภาระหนี้เช่าซื้อรถที่ค้างอยู่อีกครั้งเมื่อเดือนกันยายน 2565 จากการได้รับหมายบังคับคดีแจ้งการยึดบ้านที่อยู่อาศัย ซึ่งทำให้ลูกหนี้กังวลและร้อนใจมาก เมื่อทราบข่าวมหกรรมฯ ผ่านรายการวิทยุ ลูกหนี้จึงมางานมหกรรมสัญจรที่จังหวัดขอนแก่น เพื่อขอคำปรึกษาจากทีมหมอหนี้ของแบงก์ชาติ และลงทะเบียนออนไลน์เพื่อขอแก้หนี้กับ บปส. ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในมหกรรมฯ ด้วยภายในงานสัญจร ลูกหนี้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการคำนวณยอดหนี้ซึ่งประกอบด้วย ยอดหนี้ ดอกเบี้ย และเบี้ยปรับ ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเจรจาชำระหนี้ และแนวทางในการเจรจากับเจ้าหนี้ ส่วนการแก้หนี้ออนไลน์ได้ช่วยประสานงานจนสามารถชำระหนี้และปิดบังคับคดีได้แล้วเมื่อธันวาคม 2565

รายละเอียดหนี้ : ตั้งหนี้ปี 2558 160,000 บาท หนี้ตามคำพิพากษารวมดอกเบี้ย 234,000 บาท ซึ่ง บปส. ให้ส่วนลดจำนวนหนึ่ง ทำให้สามารถปิดจบหนี้ได้ และบ้านไม่ถูกขายทอดตลาด

เปลี่ยนหนี้บัตรเครดิต เป็นหนี้ระยะยาว

อีกตัวอย่าง ลูกหนี้อายุ 57 ปี อาชีพขายข้าวแกงที่ตลาดนัดในจังหวัดหนึ่ง เขาใช้บัตรเครดิตมากกว่า 10 ปี และผ่อนชำระขั้นต่ำมา 3 ปี เพราะเคยคิดว่าอาจจำเป็นต้องใช้บัตรเครดิตเวลาเดินทาง แต่ภายหลังได้ลองคำนวณเงินที่จ่ายชำระหนี้แล้ว พบว่าเงินต้นแทบจะไม่ลดลงเลย มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะหยุดการใช้บัตรเครดิตทุกใบ สร้างวินัยทางการเงินให้กับตัวเองเพื่อให้สามารถจบหนี้ได้ จึงลงทะเบียนร่วมงานมหกรรมร่วมใจแก้หนี้ออนไลน์โดยขอเปลี่ยนวงเงินจากบัตรเครดิตเป็นผ่อนชำระรายเดือน (term loan) และผ่อนชำระหนี้ให้หมดภายใน 2 ปี

รายละเอียดหนี้ : หนี้ปัจจุบัน 17,000 บาท ผ่อนขั้นต่ำต่องวด (5%) 850 บาท หากผ่อนแบบมีกำหนดระยะเวลา จะหมดหนี้ได้ภายใน 2 ปี

การออกบูทให้คำปรึกษาเรื่องการแก้หนี้แก่ประชาชนโดยทีมงานหมอหนี้เพื่อประชาชน

การพัฒนาภูมิทัศน์ ภาคการเงินไทย (Financial Landscape)

นอกจากการรับมือความท้าทายเฉพาะหน้าแล้ว
รพท. ยังได้กำหนดแนวนโยบาย “การปรับภูมิทัศน์ภาค
การเงินไทย (financial landscape)” เพื่อสนับสนุน
การเปลี่ยนผ่านของประเทศไทยไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล²
และการเติบโตอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม³
โดยเน้นให้มีความสมดุลระหว่างการสนับสนุน
การพัฒนานวัตกรรมและการบริหารความเสี่ยง
ได้อย่างเหมาะสม ภายใต้ทิศทาง 3 ด้าน ได้แก่

42

1 / ด้านดิจิทัล (DIGITAL)

การปรับภูมิทัศน์ภาคการเงินไทยด้านดิจิทัลเปิดโอกาสให้ภาคการเงินสามารถใช้
เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้
บริการ ภายใต้หลักการเปิดกว้าง 3 มิติ คือ

- (1) เปิดกว้างให้ผู้ให้บริการกลุ่มต่าง ๆ เข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน
ด้วยต้นทุนที่เหมาะสมและเป็นธรรม (Open Infrastructure) รวมถึง
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่จำเป็นที่จะช่วยให้ระบบการเงิน
สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
- (2) เปิดกว้างให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลผ่านการผลักดันกลไกเชื่อมต่อ
และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ให้บริการ (Open Data)
- (3) เปิดกว้างในการแข่งขันให้ผู้เล่นทั้งรายเดิมและรายใหม่เข้ามาให้บริการ
และพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน (Open Competition)

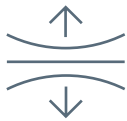
²ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2561-2565) พฤติกรรมการชำระเงินดิจิทัลของคนไทยเพิ่มขึ้น 4.7 เท่า จากเฉลี่ย 89 ครั้งต่อคนต่อปี ในปี 2561 เป็น 425 ครั้งต่อคนต่อปี ณ สิ้นปี 2565

³ ประเทศไทยติด 1 ใน 10 ของประเทศที่ได้รับผลกระทบสูงสุดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (World Bank, Global Climate Risk Index 2021) นอกจากนี้ 60% ของการส่งออกไทย อาจจะได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าด้านสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป (การประมาณการจาก รพท.)

2 / ด้านความยั่งยืน (SUSTAINABLE) ในมิติสิ่งแวดล้อมและการเงินภาคครัวเรือน

การปรับภูมิทัศน์ภาคการเงินด้านความยั่งยืนจะเพิ่มมิติให้ภาคการเงินประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจอย่างจริงจัง และสนับสนุนให้ภาคธุรกิจปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจสีเขียวในช่วงเปลี่ยนผ่านโดยไม่ส่งผลกระทบต่อเชิงลบในวงกว้าง รวมทั้งช่วยให้ภาคครัวเรือนหรือกลุ่มเปราะบางอยู่รอดและปรับตัวสู่โลกใหม่ได้อย่างยั่งยืน

3 / ด้านการกำกับอย่างยืดหยุ่นแต่เท่ากัน (RESILIENT)

การปรับการกำกับดูแลให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถปรับตัว พัฒนานวัตกรรม และรับมือกับความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ ที่มีความสำคัญได้อย่างเท่าทัน

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2565 ธปท. ได้สื่อสารและเปิดรับฟังความเห็นเกี่ยวกับทิศทางและแนวนโยบายการปรับภูมิทัศน์ภาคการเงินไทยจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านเอกสารแนวนโยบาย “ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน”⁴ ซึ่งโดยรวมเห็นด้วยกับทิศทางและแนวนโยบายข้างต้น และเห็นว่าหลายเรื่องมีความสำคัญระดับประเทศและจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยขอให้ ธปท. กำหนดแนวทางผลักดันเรื่องต่าง ๆ ให้ชัดเจนและพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงและผลข้างเคียงอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ ธปท. ได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการกำหนดแนวทางผลักดันในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

43

⁴ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.bot.or.th/landscape/files/consultation-paper-th.pdf>

การปฏิรูปทัศนภาคการเงินไทย : หมุดหมายในปี 2565

1 ด้านดิจิทัล (Digital)

1 / OPEN INFRASTRUCTURE

ธปท. ได้ดำเนินการเผยแพร่เอกสาร “ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (Payment Directional Paper)”⁵ เมื่อเดือนกันยายน 2565 เพื่อสื่อสารทิศทางและแนวนโยบายสำคัญด้านการพัฒนาระบบการชำระเงิน

ธปท. ได้พัฒนาต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ ผลักดันการเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการที่เข้าร่วมการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ (cross-border payment) ทั้งในรูปแบบการชำระเงินด้วย QR payment และการโอนเงินระหว่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการเชื่อมโยงแล้วกับ 6 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เพื่อให้บริการชำระเงินระหว่างประเทศมีความสะดวก ปลอดภัย และต้นทุนต่ำ

นอกจากนี้ ธปท. ยังพัฒนาและทดสอบโครงสร้างพื้นฐานใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพหรือลดต้นทุนการทำธุรกรรมทางการเงิน ตลอดจนเพื่อรองรับการเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัล อาทิ ทดสอบการนำสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลางในระดับสถาบันการเงิน (wholesale CBDC) ใน 4 สกุลเงินมาใช้โอนเงินและชำระเงินระหว่างประเทศสำหรับธุรกรรมจริง ภายใต้โครงการ Multiple Central Bank Digital Currency Bridge (mBridge) ร่วมกับธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ และธนาคารกลาง 4 แห่ง⁶ ช่วงไตรมาส 3 ของปี 2565

2 / OPEN DATA

ธปท. ผลักดันให้เกิดกลไกที่ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิโอนย้ายข้อมูลของตนให้หน่วยงานอื่น (data portability) ภายใต้ความยินยอม (consent) ของผู้ให้บริการเอง ทำให้ได้รับบริการได้สะดวกขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง โดยนำร่องจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลในภาคการเงินผ่านโครงการ dStatement ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้ให้บริการที่ต้องการใช้ข้อมูลรายการเดินบัญชีเงินฝากธนาคาร (bank statement) เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการสมัครขอใช้บริการทางการเงิน เช่น สามารถขอให้ธนาคารที่ผู้ให้บริการมีบัญชีเงินฝากส่งข้อมูล bank statement ไปยังธนาคารอื่นเพื่อขอสินเชื่อได้โดยตรงในรูปแบบดิจิทัล

3 / OPEN COMPETITION

ธปท. ได้เปิดให้มีธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล (digital P-Loan) เพื่อสนับสนุนผู้ให้บริการสินเชื่อรายใหม่ใช้ข้อมูลทางเลือก (alternative data) ในการพิจารณาสินเชื่อผ่านช่องทางดิจิทัลตั้งแต่ปี 2563 โดย ณ สิ้นปี 2565 มีผู้ให้บริการ digital P-Loan ที่เปิดดำเนินการแล้วรวมทั้งสิ้น 6 ราย⁷ ได้อนุมัติสินเชื่อแก่ผู้ให้บริการ 2.3 ล้านบัญชี และมียอดสินเชื่อคงค้างรวม 6,856 ล้านบาท

⁵ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.bot.or.th/landscape/files/payment-th.pdf>

⁶ โครงการ Multiple Central Bank Digital Currency Bridge (mBridge) เป็นความร่วมมือกันระหว่าง ธปท. ธนาคารกลางฮ่องกง ธนาคารกลางแห่งสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ และสถาบันศึกษาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการสนับสนุนจากศูนย์พัฒนานวัตกรรมของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ โดยสามารถดูรายละเอียดผลการทดสอบเพิ่มเติมได้ที่ https://www.bot.or.th/Thai/DigitalCurrency/Documents/ProjectmBridge_October2022.pdf

⁷ ได้แก่ บริษัท ซีแมนี่ (แคปปิตอล) จำกัด บริษัท แอสเซนด นานา จำกัด บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท อยุธยา แคปปิตอล เซอร์วิส จำกัด และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

ดร.เศรษฐพงศ์ สุทธิวาทนฤพุฒิ ผู้ว่าการ ธปท. กล่าวเปิดในงานเปิดรับฟังความคิดเห็นแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัล

ดร.รุ่ง มัลลิกะมาส รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร
ในงานเปิดรับฟังความคิดเห็นแนวนโยบาย
ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัล

เวทีสนทนาพิเศษแลกเปลี่ยนมุมมองความเห็น
ต่อภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย

2 ด้านความยั่งยืน (Sustainable)

1 / มิติสิ่งแวดล้อม

ธปท. ได้เผยแพร่เอกสาร “ทิศทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (Green Directional Paper)”⁸ เมื่อเดือนสิงหาคม 2565 เพื่อสื่อสารทิศทางการดำเนินงานของ ธปท. เพื่อส่งเสริมให้ภาคการเงินมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ภาคธุรกิจปรับตัวด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างทันการณ์และราบรื่น ด้วยการวางรากฐานสำคัญ 5 ด้าน (building blocks) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ผลักดันให้สถาบันการเงินมีการผนวกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการดำเนินธุรกิจและการตัดสินใจ และมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินด้านสิ่งแวดล้อมที่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคธุรกิจ (products and services)

(2) พัฒนามาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (taxonomy) เพื่อให้ภาคธุรกิจสามารถประเมินและติดตามความเสี่ยงที่มีสำหรับวางแผนการปรับตัว และช่วยให้ภาคการเงินจัดสรรเงินทุนได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

(3) พัฒนารฐานข้อมูลที่เป็นระบบและเข้าถึงได้ รวมทั้งมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลของสถาบันการเงิน (data and disclosure) เพื่อให้มีฐานข้อมูลเพียงพอและโปร่งใส

(4) ออกแบบและกำหนดโครงสร้างแรงจูงใจ (incentive) ที่สนับสนุนภาคธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs ให้สามารถปรับตัวได้ทันการณ์ และส่งเสริมให้สถาบันการเงินพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย ด้วยต้นทุนการเงินที่จูงใจให้ภาคธุรกิจเร่งปรับตัวในช่วงเปลี่ยนผ่าน

(5) พัฒนาศักยภาพและทักษะของบุคลากรในภาคการเงิน (capacity building) เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความชำนาญเพียงพอในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ธปท. ยังจัดทำแนวนโยบายเรื่อง “การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันการเงินใช้อย่างอิงในการผนวกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งได้เปิดรับฟังความคิดเห็นเมื่อปลายปี 2565 และคาดว่าจะเผยแพร่ในเดือนมกราคม 2566

ในส่วนของการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ธปท. ร่วมกับกระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงหลักเกณฑ์ของมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู ภายใต้ “พรก. การให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2564” ให้ครอบคลุม “สินเชื่อเพื่อการปรับตัว” เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจใช้ลงทุนในการเสริมศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ ซึ่งรวมถึงการปรับธุรกิจให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม⁹

คุณวิภาวิน พรหมบุญ ร่วมเสวนาในงานเปิดรับฟังความคิดเห็นแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัล

⁸ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.bot.or.th/Thai/SustainableBanking/Documents/GreenDirectionalPaper-TH.pdf>

⁹ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สกส1. 1/2565 เรื่อง มาตรการสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจภายใต้พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2564 (ฉบับที่ 3) (สินเชื่อเพื่อการปรับตัว)

2 / มิติการเงินภาคครัวเรือน

ธปท. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ผ่านโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น มาตรการแก้หนี้ อย่างยั่งยืน มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู และมาตรการรวมใจแก้หนี้ โดยได้ทยอยปรับให้เป็นการช่วยเหลือแบบเฉพาะจุดที่มุ่งเน้นกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจที่เริ่มทยอยฟื้นตัว

นอกจากนี้ ธปท. ยังจัดทำแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนเชิงโครงสร้างอย่างยั่งยืน เพื่อสื่อสารแนวทางแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนให้ลูกหนี้การและครอบครัว โดยครอบคลุมตั้งแต่

- (1) การแก้หนี้เดิมอย่างเห็นผล เพื่อช่วยแก้หนี้ที่มีปัญหาอยู่แล้วและหนี้ที่เป็นปัญหาเรื้อรัง ผ่านการผลักดันมาตรการอย่างต่อเนื่อง และกำหนดแนวทางช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาหนี้เรื้อรังให้จบหนี้ได้ในเวลาที่เหมาะสม
- (2) การปล่อยหนี้ใหม่อย่างมีคุณภาพ เพื่อป้องกันปัญหาหนี้ใหม่จนเกินตัว และช่วยให้คนเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้เพิ่มขึ้น เช่น การให้สินเชื่อแก่รายย่อยโดยช่วยดูแลไม่ให้ลูกค้ายกหนี้จนเกินตัว การดูแลให้ลูกหนี้เข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ตามระดับความเสี่ยง
- (3) การวางรากฐานการแก้หนี้ที่ยั่งยืน เพื่อให้การดำเนินการสำเร็จและเห็นผลได้อย่างยั่งยืน ผ่านการสร้างฐานข้อมูลภาระหนี้ที่ครบถ้วน ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อได้เหมาะสมกับความเสี่ยงลูกหนี้ ตลอดจนปลูกฝังความรู้และทักษะทางการเงินที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินด้วยความรับผิดชอบ

ทั้งนี้ คาดว่าเอกสารแนวทางข้างต้นจะเผยแพร่ได้ภายในไตรมาสแรกของปี 2566

3 / ด้านการกำกับอย่างยืดหยุ่นแต่เท่ากัน (RESILIENT)

ธปท. ได้เผยแพร่เอกสาร “การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลของกลุ่มธนาคารพาณิชย์: แนวทางการกำกับและการบริหารความเสี่ยงต่อระบบการเงิน (Digital Asset Directional Paper)”¹⁰ เพื่อสื่อสารแนวทางการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ และเปิดรับฟังความเห็นของสาธารณชนเมื่อเดือนกรกฎาคม 2565 ซึ่ง ธปท. ได้นำความเห็นที่ได้รับมาใช้ประกอบการออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งได้เผยแพร่แล้วเมื่อเดือนตุลาคม 2565¹¹

นอกจากนี้ ธปท. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการกำกับดูแลธุรกิจการให้สินเชื่อ และการให้เช่าแบบลีสซิงรถยนต์และรถจักรยานยนต์ เพื่อประโยชน์ในการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินและยกระดับด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เมื่อเดือนสิงหาคม 2565 เนื่องจากธุรกรรมดังกล่าวมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง โดยมียอดคงค้างกว่า 1.8 ล้านล้านบาท หรือมีสัดส่วนถึง 12.3% ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด ประกอบกับมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการให้บริการดังกล่าวเพิ่มขึ้น โดย ธปท. ได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชกฤษฎีกาฯ ซึ่งปัจจุบันกระทรวงการคลังอยู่ระหว่างพิจารณานำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเห็นชอบ โดยคาดว่าจะสามารถประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาได้ภายในปี 2566

¹⁰ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.bot.or.th/landscape/files/da-supervision-th.pdf>

¹¹ ประกาศ ธปท. ที่ สนส. 6/2565 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset) ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2565

BOX 3

POLICY HACKATHON

อีกก้าวของการ “รับฟัง” และการพัฒนาร่วมกับภาคประชาชน

โครงการ BOT Policy Hackathon เป็นหนึ่งในกิจกรรมสำคัญที่จัดขึ้นในโอกาสที่ ธปท. ดำเนินงานครบรอบ 80 ปี เพื่อรับฟังความเห็นจากประชาชนทั่วไป และเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้นำเสนอความคิดในโจทย์งานสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาระบบการเงินของประเทศ 3 ด้าน คือ การเงินดิจิทัล การเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม และการแก้ปัญหานี้ ซึ่งเป็นนโยบายที่ ธปท. ให้ความสำคัญและอยู่ในแผนภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย (financial landscape) ในอนาคต

โครงการฯ ได้รับการตอบรับจากสาธารณชนเป็นอย่างดี มีผู้สมัครเข้าร่วมกว่า 145 ทีม รวม 387 คน โดยผู้เข้าแข่งขันมีความหลากหลาย ทั้งนิสิต นักศึกษา คนทำงานจากหลากหลายสาขาอาชีพ ทำให้ได้แนวคิดที่เปิดกว้าง เสนอแนวทางแก้ปัญหาที่เข้าใจใน pain point ของประชาชน

BOT Policy Hackathon
นับเป็นอีกก้าวสำคัญของ ธปท.
ในการ “รับฟัง” และการพัฒนา
นโยบายร่วมกับประชาชน

จากประชาชนถึง สปท. :

ห้องทดลองในการทำนโยบายการเงินรูปแบบใหม่

ผลผลิตสำคัญของโครงการ BOT Policy Hackathon คือการให้ประชาชนได้ทดลองนำเสนอความคิดในการทำนโยบายจริง ซึ่งมีผลงานน่าสนใจหลายโครงการฯ

สำหรับด้านการเงินดิจิทัล มีการนำเสนอผลงานที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีและข้อมูลมาสร้างและพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงิน รวมถึงการออกนโยบายการประกอบธุรกิจธนาคารเสมือนจริง (virtual bank) โดยทีม “ห้าห้า” ซึ่งเป็นทีมที่ชนะเลิศได้เสนอแนวคิด “การสร้างแพลตฟอร์มการรับโอนข้อมูลจากปัจจัยอื่น (alternative data) เพื่อเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการสินเชื่อ และส่งเสริมสิทธิเรื่อง data portability” โดยหัวใจสำคัญ คือ การสร้างแพลตฟอร์มกลาง (Data Portability Platform: DPP) ที่เจ้าของข้อมูลสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายของ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ขอโอนข้อมูล alternative data เช่น ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการชำระค่าสาธารณูปโภค การซื้อสินค้าและบริการ การถือครองประกันหรือรถยนต์ ไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลรายอื่นได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ให้บริการสินเชื่อ นำข้อมูลไปประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อได้ และช่วยให้ผู้มีโอกาสน้อยสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้มากขึ้น

ด้านการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม ผู้เข้าแข่งขันนำเสนอแนวนโยบายที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาระบบนิเวศการเงินเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลเพื่อร่วมสร้างเศรษฐกิจสีเขียว (green economy) ในประเทศ เช่น การพัฒนาระบบเก็บข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างระบบนิเวศที่สนับสนุนธุรกิจคาร์บอนต่ำ นโยบายส่งเสริมสินเชื่อคาร์บอน ทั้งนี้ ทีม “5P Policy Hacker” ได้นำเสนอนโยบาย 3Greens ได้แก่ (1) Green Thinking การเสริมสร้างความรู้ให้กับประชาชนเรื่องสิ่งแวดล้อมผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ (2) Green Funding ส่งเสริมการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งกับธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดย่อมผ่านกองทุนต่าง ๆ และ (3) Green Database การพัฒนาระบบฐานข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลการปล่อย

ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจก โดยแผนการพัฒนาสำคัญทั้ง 3 ด้านจะสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ net zero ภายในปี 2608-2613 ด้วยการสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วนรู้สึกมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนภารกิจสีเขียวนี้

ด้านการแก้ปัญหาหนี้ มีการนำเสนอแนวนโยบายและการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนผ่านการให้ความรู้ การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการสร้างฐานข้อมูลกลาง รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือเพื่อช่วยวางแผนการเงิน โดยทีมชนะเลิศ “3 ส” ได้นำเสนอนโยบาย สอน-เสริม-สร้าง เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน ควบคู่กับการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

แม้การแข่งขันโครงการ BOT Policy Hackathon จะเสร็จสิ้นลงแล้ว แต่ไอเดียที่ประชาชนมีส่วนร่วมจะยังได้รับการพัฒนาต่อ โจทย์สำคัญของ สปท. คือ การผลักดันต่อยอดผลงานต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ โดย สปท. จะทำการหารือแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้เข้าแข่งขันแต่ละทีม รวมทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานโยบายและนวัตกรรมทางการเงินที่ตอบโจทย์บริบทสังคมไทย

การนำเสนอแนวคิดนโยบายต่อคณะกรรมการในโครงการ BOT Policy Hackathon ซึ่งสะท้อนถึงการรับฟังและการพัฒนานโยบายร่วมกับประชาชน